

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 8ης Νοεμβρίου 2007 (*)

«Οδηγία 98/34/ΕΚ – Διαδικασία πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών – Υποχρέωση γνωστοποίησης των σχεδίων τεχνικών κανόνων – Εθνική νομοθεσία επιβάλλουσα την υποχρέωση επιθέσεως του διακριτικού σημείου του επιφορτισμένου με την είσπραξη των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί των ψηφιακών δίσκων που διατίθενται στο εμπόριο εθνικού οργανισμού – Έννοια του “τεχνικού κανόνα”»

Στην υπόθεση C-20/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, υποβληθείσα από το Tribunale civile e penale di Forlì (Ιταλία) με απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Ιανουαρίου 2005, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά

Karl Josef Wilhelm Schwibbert,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Rosas, πρόεδρο τμήματος, U. Lõhmus (εισηγητή), J. Klučka, Α. Ó Caoimh και P. Lindh, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: J. Swedenborg, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Απριλίου 2007,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Κ. J. W. Schwibbert, εκπροσωπούμενος από τον Α. Sirotti Gaudenti, avvocato,
- η Società Italiana degli Autori ed Editori, εκπροσωπούμενη από τους Μ. Mandel και Μ. Siragusa, avvocati,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Ι. Μ. Braguglia, επικουρούμενο από τους Σ. Fiorentino και Massella Ducci Teri, avvocati dello Stato,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Λ. Pignataro και W. Wils,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 28ης Ιουνίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3 ΕΚ, 23 ΕΚ έως 27 ΕΚ, της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας (ΕΕ L 204, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998 (ΕΕ L 217, σ. 18, στο εξής: οδηγία 98/34), της οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμισθώσεως, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61), καθώς και της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).

2 Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής δίκης η οποία κινήθηκε στην Ιταλία εις βάρος του Κ. J. W. Schwibbert λόγω κατοχής ψηφιακών δίσκων (στο εξής: CD), χωρίς να φέρουν το διακριτικό σημείο του επιφορτισμένου με την είσπραξη των δικαιωμάτων του δημιουργού εθνικού οργανισμού.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Η οδηγία 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1983 (ΕΕ L 109, σ. 8) καθιέρωσε στο κοινοτικό δίκαιο διαδικασία πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών.

4 Το άρθρο 12 της οδηγίας 83/189 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία εντός προθεσμίας δώδεκα μηνών από την κοινοποίησή της και πληροφορούν πάραυτα την Επιτροπή σχετικά.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη γνωστοποίηση προς την Επιτροπή του κειμένου των βασικών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα τον οποίο διέπει η παρούσα οδηγία.»

5 Η οδηγία 83/189 τροποποιήθηκε επανειλημμένα και επί της ουσίας. Η οδηγία 98/34 την κωδικοποιεί.

6 Το άρθρο 1 της οδηγίας 98/34 ορίζει:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

1) “προϊόν”: κάθε προϊόν βιομηχανικής κατασκευής και κάθε γεωργικό προϊόν, συμπεριλαμβανομένων των αλιευτικών προϊόντων·

[...]

3) “τεχνική προδιαγραφή”: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο όπου ορίζονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, όπως τα επίπεδα ποιότητας ή οι ιδιότητες χρήσεως, η ασφάλεια, οι διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πωλήσεως, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμής, τη συσκευασία, τη σήμανση και [την επισήμανση], καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας·

4) “άλλη απαίτηση”: απαίτηση, εκτός των τεχνικών προδιαγραφών, επιβαλλόμενη έναντι προϊόντος για λόγους προστασίας, ιδίως των καταναλωτών ή του περιβάλλοντος, η οποία αφορά τον κύκλο ζωής του προϊόντος μετά τη διάθεσή του στην αγορά, όπως οι συνθήκες χρησιμοποίησης, ανακυκλώσεως, επαναχρησιμοποίησης ή εξάλειψής του, εφόσον οι συνθήκες αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση ή τη φύση του προϊόντος ή την εμπορία του·

[...]

11) “τεχνικός κανόνας”: τεχνική προδιαγραφή ή άλλη απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των οικείων διοικητικών διατάξεων, των οποίων η τήρηση είναι υποχρεωτική *de jure* ή *de facto*, για την εμπορία, την παροχή υπηρεσιών, την εγκατάσταση ενός φορέα παροχής υπηρεσιών ή τη χρήση εντός κράτους μέλους ή σε σημαντικό τμήμα του κράτους αυτού, όπως επίσης, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 10, οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος και την παροχή ή χρήση μιας υπηρεσίας ή την εγκατάσταση για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.

[...]»

7 Τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34 επιβάλλουν στα κράτη μέλη, αφενός, την υποχρέωση να γνωστοποιούν στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τα σχέδια τεχνικών κανόνων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, εκτός αν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου, οπότε αρκεί απλή πληροφόρηση ως προς το συγκεκριμένο πρότυπο, και, αφετέρου, την υποχρέωση να αναβάλλουν κατά πλείονες μήνες τη θέσπιση των ως άνω σχεδίων προκειμένου να παράσχουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ελέγξει αν αυτά συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο, ιδίως με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, ή τη δυνατότητα να προτείνει, στον συγκεκριμένο τομέα, τη θέσπιση οδηγίας, κανονισμού ή αποφάσεως.

8 Η οδηγία 92/100 έχει ως αντικείμενο την εναρμόνιση της νομικής προστασίας των έργων που καλύπτονται από το δικαίωμα του δημιουργού και των προστατευόμενων από συγγενή δικαιώματα αντικειμένων. Σκοπεί στο να εγγυηθεί υπέρ των δημιουργών και των καλλιτεχνών, ερμηνευτών ή εκτελεστών, εύλογο εισόδημα. Προς τούτο, η οδηγία 92/100 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη παρέχουν το δικαίωμα συναινέσεως ή απαγορεύσεως ως προς την εκμίσθωση και τον δανεισμό πρωτοτύπων και αντιγράφων έργων που προστατεύονται από την πνευματική ιδιοκτησία καθώς και άλλων αντικειμένων που μνημονεύονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής. Το άρθρο 9 της οδηγίας 92/100, το οποίο αφορά τα συγγενικά δικαιώματα του κεφαλαίου II αυτής, ορίζει ότι τα κράτη μέλη παρέχουν

αποκλειστικό δικαίωμα διαθέσεως στο κοινό των απαριθμούμενων στο εν λόγω άρθρο αντικειμένων μέσω πωλήσεως ή με άλλο τρόπο.

Η εθνική νομοθεσία

9 Βάσει του νόμου 633, της 22ας Απριλίου 1941, σχετικά με τα δικαιώματα του δημιουργού (GURI αριθ. 166, της 16ης Ιουλίου 1941, στο εξής: νόμος του 1941), η υποχρεωτική επίθεση του διακριτικού σημείου επί κάθε υποθέματος περιέχοντος προστατευόμενα έργα συνιστά μέσον ελέγχου της γνησιότητας και παροχής εγγυήσεως επιτρέπον τη διάκριση του νόμιμου από το πειρατικό προϊόν. Η Società Italiana degli Autori ed Editori (ιταλική εταιρία δημιουργών και εκδοτών), ad hoc δημόσιος οργανισμός, είναι επιφορτισμένη με την προστασία, τη διαμεσολάβηση και την πιστοποίηση. Το ούτως προβλεπόμενο από τον νόμο διακριτικό σημείο φέρει τα αρχικά «SIAE».

10 Ο νόμος 121/87, της 27ης Μαρτίου 1987 (GURI αριθ. 73, της 28ης Μαρτίου 1987), επεξέτεινε την υποχρέωση επιθέσεως του διακριτικού σημείου «SIAE» και σε άλλα υποθέματα περιέχοντα έργα της διανοίας.

11 Στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας 92/100, ο Ιταλός νομοθέτης θέσπισε, μεταξύ άλλων, δυνάμει του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 685, της 16ης Νοεμβρίου 1994 (GURI αριθ. 293, της 16ης Δεκεμβρίου 1994), το οποίο κατήργησε τον νόμο 121/87, συμπληρωματική διάταξη του νόμου του 1941, και συγκεκριμένα το άρθρο 171 ter, παράγραφος 1, στοιχείο c, το οποίο προβλέπει ειδικές ποινικές κυρώσεις ως ακολούθως:

«1. Τιμωρείται με φυλάκιση τριών μηνών έως τριών ετών και με χρηματική ποινή 500 000 ιταλικών λιρών (ITL) μέχρι 6 000 000 ITL όποιος:

[...]

c) πωλεί ή εκμισθώνει βιντεοκασέτες, κασέτες μουσικής ή κάθε άλλο υπόθεμα φωνογραφημάτων ή βιντεογραφημάτων κινηματογραφικών ή οπτικοακουστικών έργων ή διαδοχικών κινούμενων εικόνων που δεν φέρουν το διακριτικό σημείο της ιταλικής εταιρίας δημιουργών και εκδοτών (SIAE) κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου και του εκτελεστικού του κανονισμού.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

12 Η Procura della Repubblica presso il Tribunale civile e penale di Forlì (εισαγγελική αρχή του Tribunale civile e penale di Forlì) διέταξε στις 12 Φεβρουαρίου 2000 προκαταρκτική εξέταση εις βάρος του K. J. W. Schwibbert, κατοίκου Ιταλίας και νόμιμου εκπροσώπου της εταιρίας K.J.W.S. Srl, και διαπίστωσε ότι κατείχε προς πώληση, στις 9 και 10 Φεβρουαρίου 2000, στις αποθήκες της ως άνω εταιρίας συγκεκριμένο αριθμό CD περιεχόντων αναπαραγωγές έργων των ζωγράφων Giorgio De Chirico και Mario Schifano. Τα ως άνω CD, τα οποία είχαν εισαχθεί από τη Γερμανία για λογαριασμό άλλων εταιριών με σκοπό την πώλησή τους στο πλαίσιο πολιτιστικών εκδηλώσεων, δεν έφεραν το διακριτικό σημείο «SIAE».

13 Στα πλαίσια των ερευνών που διενήργησαν στις 9 και 10 Φεβρουαρίου 2000 τα μέλη της Guardia di Finanza – Comando Tenenza di Cesena (υπηρεσία διώξεως οικονομικού εγκλήματος – σταθμός ελέγχου Cesena), συντάχθηκε έκθεση κατασχέσεως των ως άνω CD, σύμφωνα με τον κώδικα ποινικής δικονομίας, όπου αναφερόταν ότι, κατόπιν μιας πρώτης εξετάσεως, επρόκειτο προφανώς για παραποίηση αγαθών.

14 Στις 23 Μαΐου 2001, η Procura della Repubblica presso il Tribunale civile e penale di Forlì ανέκρινε τον K. J. W. Schwibbert, κατηγορούμενο για το προβλεπόμενο στο άρθρο 171 ter, παράγραφος 1, στοιχείο c, του νόμου του 1941 έγκλημα, ο οποίος και παραπέμφθηκε ενώπιον του ως άνω Tribunale.

15 Στις 14 Δεκεμβρίου 2004 χώρησε η επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Tribunale civile e penale di Forlì. Στα πρακτικά της συνεδριάσεως, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι δεν προσάπτεται στον K. J. W. Schwibbert καταχρηστική αναπαραγωγή των έργων, δεδομένου ότι ο κατηγορούμενος διέθετε τις απαραίτητες άδειες, αλλ' αποκλειστικά το γεγονός ότι τα CD στερούνταν του διακριτικού σημείου «SIAE».

16 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο δικηγόρος του K. J. W. Schwibbert κάλεσε το αρμόδιο δικαστήριο να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα ενώπιον του Δικαστηρίου. Το Tribunale civile e penale di Forlì έκανε δεκτό το αίτημα, αλλά, με την απόφασή του περί παραπομπής, συμπεριέλαβε απλώς ως παράρτημα το υπόμνημα που κατέθεσε ο δικηγόρος του K. J. W. Schwibbert και δεν διατύπωσε το ίδιο συγκεκριμένα ερωτήματα.

17 Σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο ζήτησε στις 17 Ιουλίου 2006 διευκρινίσεις από τον αιτούντα δικαστή. Η απάντησή του περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Οκτωβρίου 2006.

18 Από την ως άνω απάντηση προκύπτει ότι το Tribunale civile e penale di Forlì διατυπώνει το ακόλουθο ερώτημα:

«Συμβιβάζονται με τα άρθρα 3 ΕΚ, 23 ΕΚ έως 27 ΕΚ, τα άρθρα 1, 8, 10 και 11 της οδηγίας 98/34 και με τις οδηγίες 92/100 και 2001/29 οι εθνικές διατάξεις σε θέματα σημάδευσης SIAE;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

19 Η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίστηκε, τόσο με τις γραπτές παρατηρήσεις της όσο και κατά τη συνεδρίαση, ότι το αίτημα περί εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως θα έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτο. Συγκεκριμένα, κατ' αυτήν, το αίτημα δεν περιλαμβάνει τις αναγκαίες πληροφορίες ώστε να παρασχεθεί στο Δικαστήριο η δυνατότητα να απαντήσει λυσιτελώς επί του υποβληθέντος ερωτήματος. Συναφώς, η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, σε αντίθεση προς τις επιταγές του άρθρου 20 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το ως άνω αίτημα δεν προσδιορίζει τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η ερμηνεία των κανόνων του κοινοτικού δικαίου και δεν προκύπτει σαφώς ποιες εθνικές διατάξεις εφαρμόζονται στην πραγματικότητα επί της διαφοράς της κύριας δίκης. Εν πάση περιπτώσει, στερείται λυσιτελείας για την επίλυση της ως άνω διαφοράς.

20 Η Επιτροπή ισχυρίζεται με τις γραπτές παρατηρήσεις της ότι το προδικαστικό ερώτημα πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο, στο μέτρο που αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3 ΕΚ, 23 ΕΚ έως 27 ΕΚ και της οδηγίας 92/100, λόγω του ότι η απόφαση περί παραπομπής δεν περιέχει επαρκή στοιχεία.

21 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι τα πληροφοριακά στοιχεία που παρέχονται με τις αποφάσεις περί παραπομπής δεν χρησιμεύουν μόνο στο να καθιστούν δυνατό στο Δικαστήριο να δίδει χρήσιμες απαντήσεις, αλλά και στο να παρέχουν τη δυνατότητα στις κυβερνήσεις των κρατών μελών και στους λοιπούς ενδιαφερόμενους διαδίκους να υποβάλλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 20 του Οργανισμού του Δικαστηρίου (διάταξη της 2ας Μαρτίου 1999, C-422/98, Colonia Versicherung κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-1279, σκέψη 5). Εναπόκειται στο Δικαστήριο να μεριμνά για τη διασφάλιση της δυνατότητας αυτής, λαμβανομένου υπόψη ότι, βάσει της προπαρατεθείσας διατάξεως, μόνον οι αποφάσεις περί παραπομπής κοινοποιούνται στους ενδιαφερόμενους διαδίκους (απόφαση της 1ης Απριλίου 1982, 141/81 έως 143/81, Holdijk κ.λπ., Συλλογή 1982, σ. 1299, σκέψη 6, διάταξη της 13ης Μαρτίου 1996, C-326/95, Banco de Fomento e Exterior, Συλλογή 1996, σ. I-1385, σκέψη 7, καθώς και απόφαση της 13ης Απριλίου 2000, C-176/96, Lehtonen και Castors Braine, Συλλογή 2000, σ. I-2681, σκέψη 23). Έτσι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, είναι απαραίτητο το εθνικό δικαστήριο να παρέχει ορισμένες τουλάχιστον εξηγήσεις για τους λόγους που το οδήγησαν στην επιλογή των κοινοτικών διατάξεων των οποίων ζητεί την ερμηνεία και για τη σχέση που αυτό θεωρεί ότι υφίσταται μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εφαρμοστέας επί της διαφοράς εθνικής νομοθεσίας (βλ., ιδίως, διάταξη της 28ης Ιουνίου 2000, C-116/00, Laguillaumie, Συλλογή 2000, σ. I-4979, σκέψη 16, καθώς και απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2006, C-94/04 και C-202/04, Cipolla κ.λπ., Συλλογή 2006, σ. I-11421, σκέψη 38).

22 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο παρέσχε, κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου, όπως προκύπτει από τη σκέψη 17 της παρούσας αποφάσεως, διευκρινίσεις σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης καθώς και ως προς το εθνικό και κοινοτικό νομικό πλαίσιο. Πέραν τούτου, η Società Italiana degli Autori ed Editori, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή θεώρησαν εφικτό, με βάση τις παρασχεθείσες από το ως άνω δικαστήριο πληροφορίες, να υποβάλουν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου.

23 Όσον αφορά την οδηγία 98/34, η θέση των ενδιαφερόμενων διαδίκων δίσταται ως προς το αν η υποχρέωση επιθέσεως του διακριτικού σημείου «SIAE» ισχύει για τα επίδικα στην κύρια δίκη CD και ενδεχομένως τότε η ως άνω υποχρέωση επεκτάθηκε στα εν λόγω υποθέματα, ήτοι πριν ή μετά τη θέσπιση, στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου, της υποχρέωσης γνωστοποίησης των σχεδίων των τεχνικών κανόνων. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι κινήθηκε εις βάρος του K. J. W. Schwibbert ποινική δίκη λόγω του ότι δεν επέθεσε το ως άνω σημείο «SIAE». Εντούτοις, ο προσδιορισμός του χρόνου της πραγματικής θεσπίσεως της υποχρέωσης επιθέσεως κατά το ιταλικό δίκαιο αποτελεί ζήτημα ερμηνείας του εθνικού δικαίου για το οποίο δεν είναι αρμόδιο το Δικαστήριο. Εν πάση περιπτώσει, η αβεβαιότητα επί του ως άνω στοιχείου δεν είναι ικανή να στερήσει λυσιτελείας την απάντηση που καλείται να παράσχει το Δικαστήριο επί του υποβληθέντος ερωτήματος, όπως αυτό διευκρινίστηκε από τον αιτούντα δικαστή με την απάντησή του επί της αιτήσεως παροχής διευκρινίσεων.

24 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Δικαστήριο εκτιμά ότι διαφωτίστηκε επαρκώς ώστε να του επιτραπεί να απαντήσει στο υποβληθέν ερώτημα σχετικά με την οδηγία 98/34.

25 Αντιθέτως, όσον αφορά την ερμηνεία των άρθρων 3 ΕΚ, 23 ΕΚ έως 27 ΕΚ και της οδηγίας 92/100, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απόφαση περί παραπομπής δεν παρέχει τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου το Δικαστήριο να δυνηθεί να δώσει στο αιτούν δικαστήριο λυσιτελή απάντηση.

26 Πράγματι, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι οι ως άνω διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ απαγορεύουν, μεταξύ των κρατών μελών, τους εισαγωγικούς και εξαγωγικούς δασμούς και όλους τους φόρους ισοδυνάμου αποτελέσματος. Όσον αφορά την οδηγία 92/100, εναρμονίζει τους κανόνες περί τους δικαιώματος εκμισθώσεως και δανεισμού καθώς και τους αφορώντες ορισμένα συγγενικά του δικαιώματος του δημιουργού δικαιώματα στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

27 Τα αφορώντα τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης στοιχεία, τα οποία προσκόμισε το αιτούν δικαστήριο, δεν επιτρέπουν να προσδιοριστεί με βεβαιότητα ο τόπος κατασκευής των CD ούτε να συναχθεί ότι αυτά εισήχθησαν όντως στην Ιταλία. Όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με το εθνικό νομικό πλαίσιο, δεν παρέχουν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να λάβει επαρκή γνώση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του οικονομικού αντισταθμίسمatos που συνεπάγεται η χορήγηση του διακριτικού σημείου «SIAE» προκειμένου να κριθεί αν πρόκειται για δασμό ή φόρο ισοδυνάμου αποτελέσματος κατά την έννοια των ανωτέρω άρθρων της Συνθήκης. Τέλος, τα ως άνω στοιχεία δεν επιτρέπουν περαιτέρω να εκτιμηθεί αν παρόμοιες εθνικές διατάξεις προσκρούουν στην οδηγία 92/100.

28 Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν μπορεί να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αν υποχρέωση, όπως η επίδικη στα πλαίσια της κύριας δίκης, προσκρούει στα άρθρα 3 ΕΚ, 23 ΕΚ έως 27 ΕΚ και στην οδηγία 92/100.

29 Επιπλέον, πρέπει να διευκρινιστεί ότι το προδικαστικό ερώτημα αφορά επίσης την ερμηνεία της οδηγίας 2001/29. Η οδηγία αυτή θεμελιώνεται στις αρχές και τους κανόνες που έχουν ήδη παγιωθεί, ιδίως, μέσω της οδηγίας 92/100, την οποία τροποποιεί. Η οδηγία 2001/29 εκδόθηκε στις 22 Μαΐου 2001, το δε άρθρο 13 αυτής προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφωθούν συναφώς το αργότερο μέχρι τις 22 Δεκεμβρίου 2002. Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του μηνός Φεβρουαρίου 2000, ημερομηνία κατά την οποία δεν είχε ακόμα εκδοθεί η οδηγία. Έτσι, είναι απαράδεκτο το προδικαστικό ερώτημα καθόσον αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2001/29.

30 Κατόπιν αυτού, κρίνεται ως παραδεκτό το αίτημα περί εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αποκλειστικά και μόνον όσον αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 98/34.

Επί της ουσίας

31 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν εθνικές διατάξεις, όπως οι επίδικες της κύριας δίκης, προσκρούουν στα άρθρα 1, 8, 10 και 11 της οδηγίας 98/34, στον βαθμό που προβλέπουν, κατά την αναπαραγωγή των έργων

της διανοίας, την επίθεση του διακριτικού της Società Italiana degli Autori ed Editori επί του υποθέματος που τα περιέχει.

32 Συναφώς, όπως προκύπτει από την υποβληθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, στα πλαίσια της κύριας δίκης κινήθηκε εις βάρος του K. J. W. Schwibbert ποινική δίκη λόγω του ότι δεν επέθεσε το ως άνω διακριτικό σημείο επί CD αφορώντων έργα εικονιστικής τέχνης. Πρέπει ως εκ τούτου να εξεταστεί αν εθνικές διατάξεις προβλέπουσες παρόμοια υποχρέωση προσκρούουν στους επικληθέντες από το αιτούν δικαστήριο κοινοτικούς κανόνες.

33 Πρώτον, πρέπει να εξεταστεί αν η υποχρέωση επιθέσεως παρόμοιου διακριτικού μπορεί να χαρακτηριστεί ως «τεχνικός κανόνας» κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 98/34. Σε καταφατική περίπτωση, πρέπει να ελεγχθεί αν οι ιταλικές αρχές γνωστοποίησαν στην Επιτροπή το σχέδιο τεχνικού κανόνα, καθόσον σε περίπτωση μη γνωστοποίησής του δεν είναι αντιτάξιμο στον K. J. W. Schwibbert (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 30ής Απριλίου 1996, C-194/94, CIA Security International, Συλλογή 1996, σ. I-2201, σκέψεις 48 και 54, της 16ης Ιουνίου 1998, C-226/97, Lemmens, Συλλογή 1998, σ. I-3711, σκέψη 33, καθώς και της 6ης Ιουνίου 2002, C-159/00, Sapod Audic, Συλλογή 2002, σ. I-5031, σκέψη 49).

34 Όπως προκύπτει από το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας 98/34 η έννοια του «τεχνικού κανόνα» υποδιαιρείται σε τρεις κατηγορίες, ήτοι, πρώτον, την «τεχνική προδιαγραφή» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 3, της οδηγίας, δεύτερον, «άλλη απαίτηση», όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1, σημείο 4, της οδηγίας αυτής και, τρίτον, την απαγόρευση κατασκευής, εισαγωγής, εμπορίας ή χρήσεως ενός προϊόντος, όπως προβλέπει το άρθρο 1, σημείο 11, της ίδιας οδηγίας (βλ., ιδίως, απόφαση της 21ης Απριλίου 2005, C-267/03, Lindberg, Συλλογή 2005, σ. I-3247, σκέψη 54).

35 Όπως έκρινε το Δικαστήριο, η έννοια της «τεχνικής προδιαγραφής» προϋποθέτει ότι το εθνικό μέτρο ανάγεται κατ' ανάγκη στο ίδιο το προϊόν ή στη συσκευασία του και καθορίζει ως εκ τούτου ένα από τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός προϊόντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 8ης Μαρτίου 2001, C-278/99, van der Burg, Συλλογή 2001, σ. I-2015, σκέψη 20, της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-390/99, Canal Satélite Digital, Συλλογή 2002, σ. I-607, σκέψη 45, καθώς και προπαρατεθείσες αποφάσεις Sapod Audic, σκέψη 30, και Lindberg, σκέψη 57).

36 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση, όπως υπογράμμισε στα σημεία 46 και 48 των προτάσεων της και η γενική εισαγγελέας, ότι η επίθεση του διακριτικού σημείου «SIAE», σκοπός της οποίας είναι η ενημέρωση των καταναλωτών και των εθνικών αρχών ότι οι αναπαραγωγές είναι νόμιμες, χωρεί επί του ιδίου του υποθέματος που περιέχει το έργο της διανοίας, ήτοι επί αυτού τούτου του προϊόντος. Επομένως, δεν είναι ορθό να υποστηρίζεται, όπως έπραξαν η Società Italiana degli Autori ed Editori και η Ιταλική Κυβέρνηση, ότι το ως άνω σημείο αφορά αποκλειστικά το έργο πνευματικής ιδιοκτησίας.

37 Τέτοιο διακριτικό σημείο αποτελεί «ειδική προδιαγραφή» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 3, της οδηγίας 98/34, εφόσον εμπίπτει στις εφαρμοστέες επί των οικείων προϊόντων επιταγές σχετικά με τη σήμανση και την επισήμανση. Ως εκ τούτου, αφ' ης στιγμής η τήρηση της ως άνω προδιαγραφής είναι de jure υποχρεωτική για την εμπορία των οικείων προϊόντων, η σχετική προδιαγραφή αποτελεί «τεχνικό κανόνα» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 11, πρώτο εδάφιο,

της οδηγίας (βλ., συναφώς, απόφαση της 20ής Μαρτίου 1997, C-13/96, Bic Benelux, Συλλογή 1997, σ. I-1753, σκέψη 23).

38 Κατά το άρθρο 8 της οδηγίας 98/34, «τα κράτη μέλη γνωστοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα». Σε περίπτωση μη τηρήσεως της ανωτέρω υποχρεώσεως, ο τεχνικός κανόνας εξακολουθεί να μην είναι αντιτάξιμος έναντι των ιδιωτών, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως. Επομένως, πρέπει να ελεγχθεί αν το κράτος μέλος τήρησε εν προκειμένω τις απορρέουσες από το άρθρο 8 της οδηγίας 98/34 υποχρεώσεις τους. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, ο επίδικος τεχνικός κανόνας δεν μπορεί να αντιταχθεί έναντι του K. J. W. Schwibbert.

39 Η Società Italiana degli Autori ed Editori και η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι η υποχρέωση επιθέσεως του διακριτικού σημείου «SIAE» επί των υποθεμάτων που περιλαμβάνουν έργα της διανοίας προβλεπόταν ήδη, πολύ πριν από την έναρξη ισχύος των συναφών κοινοτικών οδηγιών, με τον νόμο του 1941 για τα έντυπα υποθέματα και ότι οι επελθούσες νομοθετικές τροποποιήσεις μετά την ως άνω έναρξη ισχύος, τα έτη 1987 και 1994 αντιστοίχως, συνιστούν αποκλειστικά προσαρμογές στην τεχνολογική πρόοδο ενσωματώνοντας απλώς νέα υποθέματα στο πεδίο εφαρμογής της σχετικής υποχρεώσεως. Επομένως, δεν συνέτρεχε λόγος γνωστοποίησεως στην Επιτροπή των ανωτέρω νομοθετικών τροποποιήσεων.

40 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τον υποβληθέντα στο Δικαστήριο φάκελο, όσον αφορά τα επίδικα υποθέματα της κύριας δίκης, ήτοι τα αφορώντα έργα εικονιστικής τέχνης CD, η υποχρέωση επιθέσεως του διακριτικού σημείου «SIAE» άρχισε να εφαρμόζεται επ' αυτών το 1994 δυνάμει του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 685. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Ιταλική Δημοκρατία όφειλε να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή τη σχετική υποχρέωση, καθόσον μεσολάβησε μετά την καθιέρωση, μέσω της οδηγίας 83/189, της διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών. Πάντως, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, όπως υπομνήσθηκε ανωτέρω στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως, αν η επίδικη υποχρέωση θεσπίστηκε όντως στο ιταλικό δίκαιο την ως άνω χρονική στιγμή.

41 Στο μέτρο που η υποχρέωση επιθέσεως του διακριτικού σημείου «SIAE» επεκτάθηκε επί των προϊόντων, όπως τα επίδικα της κύριας δίκης, μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 83/189, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, ο επιδιωκόμενος με το άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 98/34 στόχος έγκειται στο να παρέχεται στην Επιτροπή η πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση για κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα, ως προς το περιεχόμενο, το πεδίο και το γενικό πλαίσιο στο οποίο αυτός εντάσσεται, ώστε να της παρέχεται η δυνατότητα να ασκεί, όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα, τις εξουσίες που της απονέμει η οδηγία (βλ., ιδίως, προπαρατεθείσα απόφαση CIA Security International, σκέψη 50, αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-279/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1997, σ. I-4743, σκέψη 40, και της 7ης Μαΐου 1998, C-145/97, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1998, σ. I-2643, σκέψη 12).

42 Ομοίως, σύμφωνα με την παράγραφο 1, τρίτο εδάφιο, του άρθρου 8, τα «κράτη μέλη προβαίνουν σε νέα γνωστοποίηση [...] εφόσον επιφέρουν σημαντικές τροποποιήσεις στο σχέδιο αυτό με αποτέλεσμα να τροποποιείται το πεδίο εφαρμογής του [...]». Το ότι νέα υποθέματα, όπως τα CD, καταλέγονται στο πεδίο της υποχρεώσεως επιθέσεως του διακριτικού σημείου «SIAE» πρέπει να θεωρηθεί ως παρόμοια τροποποίηση (βλ., συναφώς, απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994, C-317/92,

Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1994, σ. I-2039, σκέψη 25, και προπαρατεθείσα απόφαση Lindberg, σκέψεις 84 και 85).

43 Με τις γραπτές παρατηρήσεις της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή ισχυρίστηκε, χωρίς να αντικρουστεί συναφώς εκ μέρους του κράτους μέλους, ότι η Ιταλική Δημοκρατία δεν της κοινοποίησε παρόμοια τροποποίηση.

44 Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η μη τήρηση της υποχρέωσης γνωστοποίησης συνιστά διαδικαστική πλημμέλεια κατά τη θέσπιση των οικείων τεχνικών κανόνων και συνεπάγεται τη μη δυνατότητα εφαρμογής των ως άνω τεχνικών κανόνων, με αποτέλεσμα να μην είναι αντιτάξιμοι στους ιδιώτες (βλ., ιδίως, προπαρατεθείσες αποφάσεις CIA Security International, σκέψη 54, και Lemmens, σκέψη 33). Οι ιδιώτες έχουν τη δυνατότητα να επικαλεστούν το ανεφάρμοστο ενώπιον του εθνικού δικαστή, στον οποίο εναπόκειται να μην εφαρμόσει εθνικό τεχνικό κανόνα μη γνωστοποιηθέντα σύμφωνα με την οδηγία 98/34 (βλ., ιδίως, προπαρατεθείσες αποφάσεις CIA Security International, σκέψη 55, και Sapod Audic, σκέψη 50).

45 Λαμβάνοντας υπόψη τα ως άνω στοιχεία, διαπιστώνεται ότι η οδηγία 98/34 έχει την έννοια ότι εθνικές διατάξεις, όπως οι επίδικες της κύριας δίκης, εφόσον καθιέρωσαν, μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 83/189, την υποχρέωση επιθέσεως επί των αφορώντων έργα εικονιστικής τέχνης CD του διακριτικού σημείου «SIAE» ενόψει της εμπορίας τους εντός του οικείου κράτους μέλους, συνιστούν τεχνικό κανόνα, η επίκληση του οποίου έναντι ιδιώτη είναι αδύνατη ελλείψει γνωστοποίησής του στην Επιτροπή.

Επί των δικαστικών εξόδων

46 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πέραν των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

«Η οδηγία 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, έχει την έννοια ότι εθνικές διατάξεις, όπως οι επίδικες της κύριας δίκης, εφόσον καθιέρωσαν, μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1983, για την καθιέρωση διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών, την υποχρέωση επιθέσεως επί των αφορώντων έργα εικονιστικής τέχνης CD του διακριτικού σημείου «SIAE» ενόψει της εμπορίας τους εντός του οικείου κράτους μέλους, συνιστούν τεχνικό κανόνα, η επίκληση του οποίου έναντι ιδιώτη είναι αδύνατη ελλείψει γνωστοποίησής του στην Επιτροπή.

(υπογραφές)